

Text: **Gabriel Amengual**

PALMA La figura de Cristòfol Colom i la seva possible catalanitat torna a ser l'eix central de la nova obra de Jordi Bilbeny. El cap de recerca de l'Institut Nova Història edita el sisè llibre, *El dit de Colom. Catalunya, l'imperi i la primera colonització americana (1492-1520)*, en què exposa contradiccions en la història d'un personatge transcendent. "Em vaig començar a interessar pel tema gràcies a un amic, que m'ensenyà les teories de Luis Ulloa, en les quals s'afirmava que tota la història de Colom era un muntatge. Anys després, en llegir els diaris de bord de Colom i comparar-ho amb la història que s'explica, vaig començar a veure les contradiccions d'una manera més clara", explica Bilbeny sobre els orígens de la seva investigació, que es començà a publicar fa dotze anys.

En els tretze capítols que formen *El dit de Colom* es revisen documents històrics i s'aporten teories sobre diversos aspectes i etapes de la vida del descobridor, des dels orígens fins a l'actitud vers els indígenes, passant per les relacions i les amistats. Així, hi trobam un capítol que esbrina possibles llaços de Colom amb Mallorca, el dedicat a la saga Berardi. Segons la història convencional, aquesta família, que donà suport econòmic al descobridor en la seva aventura, era de Florència. Bilbeny negà aquest origen i assegurà que és mallorquina. "Si Colom és de Barcelona i tot el seu món se centra en l'antiga nació catalana, no té sentit que els Berardi fossin florentins i visquessin a Sevilla".

"Els catalans tenim un passat no miserable, diferent al que se'ns ha venut"

L'autor afirma que es poden trobar expressions catalanes en els escrits dels Berardi

Això ho defensa amb una sèrie de proves. "Els suposats Berardi tenien ocupacions idèntiques a les de la saga Joans Berard de Mallorca: es diuen igual i s'hi poden trobar expressions catalanes en els seus escrits", assegurà Bilbeny.

La censura és l'escull principal al qual s'enfrontà l'escriptor d'*El dit de Colom*. "Cada censor modifica unes coses, però en deixa unes altres", manifestà. L'autor indicà que "la censura sempre ha existit i jo em centr en la censura moder-

Jordi Bilbeny investiga la catalanitat de Cristòfol Colom.

"Escriure sobre Amèrica s'arribà a castigar amb penes de mort"

Jordi Bilbeny investiga les arrels catalanes del descobridor del nou continent en *El dit de Colom*, un treball en què s'assegura que l'origen real de la família Berardi és mallorquí

na, que comença a aparèixer al 1503". Bilbeny ha hagut de sortejar censures complicades, "és el cas de la de Felip I el 1556, que prohibia que s'escrivis res sobre Amèrica, sota penes que podien arribar a la mort".

Bilbeny concloué dient que s'ha de recuperar la memòria del poble català. "Si recuperem el referent, recuperarem el pensament. Tenim un passat no miserable diferent al que se'ns ha venut". L'historiador apunta que "als catalans se'ns ha volgut relegar com un poble pagès, tot i que destacàrem en disciplines com la cartografia, la ciència nàutica i les arts."

“

Les contradiccions es creen perquè cada censor modifica unes coses però en deixa d'altres intactes”

JORDI BILBENY
Historiador

En 10 línies

Art Democràcia, en catàleg

El col·lectiu artístic Democràcia, format per Iván López i Pablo España, presenta avui a la Fundació Pilar i Joan Miró el seu catàleg. L'acte constarà d'una conferència per part dels dos creadors que completarà la mostra que s'establí en el recinte el mes d'abril i que es podrà visitar fins al 4 de juliol. Amb el seu projecte *Contra el públic*, Democràcia no tan sols ha portat la seva obra combativa a la Fundació, sinó també als carrers de Palma. •

Dansa El mètode cos-art, al Conservatori de Palma

El Conservatori de Palma tornarà a acollir entre els dies 5 i 9 de juliol els cursos Cos i moviment, el mètode cos-art, que organitza el Centre d'Estudis d'Educació Corporal de Palma. Les lliçons aborden l'educació corporal aplicada a la formal i no formal, cercles de gènere i moviment per a la vida quotidiana i músics. Les jornades inclouran activitats complementàries. •

Documental L'explotació capil·lar de Hair India, documental del mes

Els directors italians Raffaele Brunetti i Marco Leopardi són els autors de *Hair India*, un documental que denuncia els negocis amb els devots de la divinitat Vishnu. Els peregrins ofereixen el seu cabell a la deïtat i aquest va a parar a un negoci lucratiu d'extensions, moltes de les quals es venen a Hollywood per alts preus. La cinta es podrà veure a diferents indrets de Mallorca com a documental del mes. •

Teatre El mercat teatral de Catalunya i les Balears, a debat

Dijous dia 1 de juliol tindrà lloc al teatre Tantarantana de Barcelona una taula rodona per tractar la circulació d'obres catalanes i balears en el mercat teatral. A la xerrada, hi assistiran els directors Rafel Duran, Josep Pere Peyró i Joan Gomila, a més de l'actriu Margalida Grimalt i el delegat d'arts escèniques del Govern balear, Josep R. Cerdà. La taula rodona es durà a terme després de la representació d'*El solitari oest*. •